

Tulevaisuuden metsä-Suomi -juttusarja Metsälehdessä
Artikkeli on julkaisu Metsälehdessä 18/2003 25.9.2003

Huominen koittaa idästä

Metsätalouden yksi keskeisimmistä tehtävistä on metsäteollisuuden puuhuollon turvaaminen. Metsätaloudesta toimeentuloa saavien metsänomistajien, puunhankkijoiden ja muiden toimijoiden tulevaisuus on siksi pitkälti riippuvainen metsäteollisuuden investointipäätöksistä. Missä, millaista ja kuinka paljon puuta käytetään tuotantoprosesseissa tulevaisuudessa?

Nähtävissä on merkkejä, joiden mukaan paperi- ja kartonkituotteiden kulutuksen kasvu taantuu Länsi-Euroopassa ja Yhdysvalloissa, mutta nopeutuu Aasiassa, ja siellä erityisesti Kiinassa. Pitkällä aikavälillä kehityssuunta ei voi olla vaikuttamatta massa- ja paperiteollisuuden investointipäätöksiin. Varautumisena tulevaan voidaan nähdä yritysten päätökset metsänviljelyinvestoinneista tropiikissa ja Kiinassa. Teollisuusinvestointien vuoro koittaa myöhemmin, kun viljelyalueet tuottavat riittävästi tehtaiden tarvitsemaa raaka-ainetta. Onneksi näköpiirissä olevat muutokset massa- ja paperituotannon painopisteen siirtymisestä eivät ole nopeita. Teollisuudessa, jossa investoinnit ovat suuria, tuotantopaikkakuntiin sitoudutaan pitkäksi aikaa. Metsätaloudessa voidaan siis huokaista helpotuksesta. Ainakin toistaiseksi.

Sahainvestointeja Venäjälle

Pitkällä aikavälillä voidaan olettaa selluteollisuuden investointien etsiytyvän lähelle nopeakasvuisia trooppisia viljelymetsiä. Tähän pakottaa kuljetuskustannusten kurissapitäminen. Edes pohjoisen havukuidun yliverntaisuus paperinvalmistuksessa ei ole este kehitykselle. Paperiteollisuuden investointien etsiytyminen asiakkaiden ja raaka-aineen lähelle on myös pitkän aikavälin kehityssuunta. Vaikka kuljetuskustannuksilla ei ole niin suurta merkitystä kuin selluteollisuudessa, asiakkaiden läheisyys on liiketoimintaosaamiselle sitäkin tärkeämpää. Mekaanisessa metsäteollisuudessa kynnys investoida ulkomaille on matalin. Viime aikoina on jo tehty useita saha- ja vaneriteollisuuden investointeja Venäjälle.

Kiina-ilmio imee yrityksiä

Globaali muutos pakottaa yritykset kilpailuun maailmanlaajuisilla markkinoilla. Tässä kilpailussa tuotantolinjoilla tai pääkonttoreilla ei ole kotimaata. Tuhoisinta globalisaatio on Suomen kaltaisille pisimmälle kehittyneille teollisuusmaille, jos talouskasvu, markkinat ja työvoiman kysyntä karkaavat kehittyviin maihin. Globalisaation yhteydessä on jopa puhuttu Kiina-ilmioista (Helsingin Sanomat 19.8.). Siinä Kiinan halpa, mutta koulutettu työvoima sekä nopeasti kehittyvä talous imevät yrityksiä ja niiden mukana tulevaisuuden kehityksen kannalta olennaista osaamista. Muutokset metsäteollisuudessa eivät ole yhtä nopeita kuin esimerkiksi elektroniikkateollisuudessa. Tämä antaa aikaa toimia ja kehittää uusia ja korvaavia tuotteita, tuotantoja ja menetelmiä kilpailukyvyyn säilyttämiseksi. Keskeistä tässä on osaamisen jatkuva kehittäminen Suomessa. Jos osaaminen katoaa, jäljelle jää muiden ehdoilla tapahtuva tuotanto, jossa tuotantolinjat ovat pelinappuloita yritysten strategiapelissä.

Öllyteollisuus mukaan Venäjällä?

Venäjä on lähialueistamme kiinnostavin, ei vähiten sen mittavien metsävarojen takia. Keskeinen kysymys Suomen kannalta on, milloin sellu- ja paperiteollisuuden investoinnit käynnistyvät Venäjällä. Aikatauluksi on ehdotettu kymmenen vuotta. Yritysten investointihalukkuuden pullonkaulana on pidetty investointisuojausopimuksen voimaantuloa. Investointisuojausopimus pienentäisi yritysten taloudellista riskiä epävakaissa yhteiskuntaolosuhteissa. Yhtä keskeistä kuin investointisuojausopimus, on Suomelle kysymys venäläisen kaasu- ja öljyteollisuuden mukaantulosta metsäteollisuuteen. Se on käytännössä Venäjällä ainoa teollisuudenala, jolla on varaa metsäteollisuuden tarvitsemiin korjaus- ja uusinvestointeihin. Koska kädenvääntö metsälainsäädännöstä ja metsien omistusoikeudesta on viime aikoina ollut vilkasta, merkinnee se kaasu- ja öljypääoman ainakin periaatteellista kiinnostusta metsäsektorista.

Metsätaloudessa ei voida katsoa sivusta

Kansainväliset kysymykset, jotka ensi alkuun vaikuttavat lähinnä metsäteollisuuden päänsäryltä, ovat keskeisiä myös metsätaloudelle. Näin on myös toisin päin: tulevaisuuden ratkaisut metsätaloudessa vaikuttavat metsäteollisuuden tuotantoon ja kilpailukykyyn. Muun muassa metsäpolitiikan, metsänhoidon, puunkorjuun ja ympäristönsuojelun päätöksillä on merkitystä päätettäessä, painetaanko Hesari vuonna 2020 suomalaiselle vai venäläiselle paperille, ja toimitetaanko lohjalaiselle rakennustyömaalle kotimaista vai "Tehty Puolassa" -sahatavaraa.

ANSSI NISKANEN

Johtaja - Metsäalan tulevaisuusfoorumi